

Rektor
Karlstads universitet

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Loulou von Ravensberg
08-5630 8547
Loulou.von.ravensberg@hsv.se
BESLUT

2011-04-12
Reg.nr 641-5678-10

Beslut om tillstånd att utfärda civilekonomexamen

Högskoleverket beslutar att ge Karlstads universitet rätt att utfärda civilekonomexamen.

Ansökan och ärendets hantering

Karlstads universitet har den 15 oktober 2010 ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda civilekonomexamen. Av ansökan framgår att lärosätet avser att tillhandahålla fördjupningar i redovisning och ekonomistyrning, marknadsföring, service management och nationalekonomi. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande sakkunniga:
professor Olof Arwidi (ordförande), Ekonomihögskolan vid Lunds universitet,
professor Harry Flam, Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet, ek. dr Anna Nyberg, Handelshögskolan i Stockholm och
ek. dr Johan Jansson, Umeå universitet.

Underlag för bedömningen har varit platsbesök den 28 mars 2011, universitetets skriftliga ansökan med bilagor och omfattande kompletteringar före och under platsbesöket. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen. De sakkunnigas bedömning är att Karlstads universitet har förutsättningar att ge ett civilekonomprogram som uppfyller kraven i högskolelagen och de mål som anges i högskoleförordningen för denna examen. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Karlstads universitet tillstånd att utfärda civilekonomexamen.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Loulou von Ravensberg i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

Lars Haikola

Loulou von Ravensberg

Kopia:
Utbildningsdepartementet
de sakkunniga

Ansökan från Karlstads universitet om rätt att få utfärda civilekonomexamen

Bedömargruppens yttrande

Bedömargruppen rekommenderar att Karlstads universitet får rätt att utfärda civilekonomexamen.

Den 15 oktober 2010 inkom Karlstads universitet till Högskoleverket med en ansökan om rätt att få utfärda civilekonomexamen. Man avser att tillhandahålla fördjupningar i redovisning och ekonomistyrning, marknadsföring, service management och nationalekonomi. Högskoleverket utsåg en bedömargrupp bestående av

Olof Arwidi, ordförande

Professor i företagsekonomi, särskilt redovisning/ekonomistyrning, Ekonomihögskolan vid Lunds universitet.

Harry Flam

Professor i internationell ekonomi, Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet

Anna Nyberg

Ek dr företagsekonomi, särskilt marknadsföring, Handelshögskolan i Stockholm

Johan Jansson

Ek dr i företagsekonomi, särskilt marknadsföring, Umeå universitet

Vid platsbesöket deltog även professor Sven-Olof Collin, Linnéuniversitetet, som observatör. Professor Collin har inte deltagit i bedömningen. Ansvarig projektledare på Högskoleverket har varit Loulou von Ravensberg.

För att kunna behandla ansökan krävdes omfattande kompletteringar. Bedömargruppen tog också in CVn och publiceringslistor från ett flertal lärare. Platsbesök genomfördes den 28 mars 2011. Intervjuer genomfördes under en hel dag med ledning, lärare och studenter.

Kraven för civilekonomexamen som är en yrkesexamen på avancerad nivå återfinns i Högskoleförordningens bilaga 2, examensordning för civilekonomexamen. Kraven som är allmänt hållna har tolkats och preciserats i Högskoleverkets rapport 2007:48 R ”Examensrättsprövning för civilekonomexamen”. Högskoleverkets rapport som baserar sig på rekommendationer från en sakkunniggrupp, betonar bland annat behovet av tillräckligt antal disputerade lärare och lärare med minst docentkompetens för att säkra vetenskaplig grund, djup och bredd i undervisningen samt tillräcklig kapacitet för kvalificerad handledning av examensarbeten.

Redovisning och ekonomistyrning

Karlstads universitet inkom 2007 med en ansökan om rätt att få ge civilekonomexamen. Ansökan avslogs av Högskoleverket med motiveringen att lärarkompetens och lärarkapacitet var otillräckliga. Inom redovisningsområdet, i vid mening, har en betydande kompetensförstärkning skett sedan den föregående ansökan. En professor inom området har rekryterats externt. Inom högskolan har flera lärare, inklusive flera tidigare icke disputerade lärare, stärkt sin behörighet. Sammantaget innebär detta att redovisning och ekonomistyrning nu har två professorskompetenta lärare, en docent, samt ett relativt stort antal disputerade lektorer. En viss slagsida finns mot ekonomistyrning, något som man är

medveten om. Åtgärder har vidtagits i syfte att vidmakthålla och framförallt förstärka kompetensen inom extern redovisning bland annat genom ytterligare satsningar på icke disputerade adjunkter. Kurserna i extern redovisning och ekonomistyrning börjar med att ge grundläggande färdigheter och kunskaper. Progressionen förstärks under de därpå följande nivåerna. Fördjupningskurserna på avancerad nivå, som i huvudsak omfattar international accounting och ekonomistyrning, ges på engelska med professorer som huvudansvariga. Sammantaget uppfylls kraven på fördjupning på avancerad nivå. Utbildningen i de delar som avser handelsrätt, inklusive beskattningsrätt och ”revisorsjuridik”, synes relevanta och genomförs av väl kvalificerade lärare med ansvarig professor inom området. I övrigt kan nämnas att vissa delar av utbildningen genomförs med datorapplikationer. I framtiden torde denna del behöva förstärkas framförallt genom utbildning i affärssystem.

Upplägget av inriktningen mot redovisning och ekonomistyrning, sådan den presenteras i underlaget och vid platsbesöket, uppfyller kraven på fördjupning på avancerad nivå. Lärarkompetensen och lärarkapaciteten uppfyller kraven för denna inriktning vad gäller undervisning på både grundläggande och fördjupande nivå samt möjligheterna att handleda examensarbeten.

Marknadsföring

Inriktningen i marknadsföring ligger relativt nära inriktningen i service management. Det var från början svårt att se, utifrån enbart ansökan, hur de två fördjupningarna skiljer sig åt till exempel vad gäller progression. Vid platsbesöket kunde ledning och lärare lämna klagörande besked. Inriktningarna skiljer sig från genom bland annat genom två kurser om vardera 15 hp. Den ena kursen i marknadsstrategier, marketing strategies, ges den sjätte terminen, den andra kursen i business marketing ges den sjunde terminen. Dessa två kurser planeras ge såväl en breddning som en progression av marknadsföringsämnet både avseende det teoretiska djupet och förhållningssättet. Kurserna planeras även innehålla praktiska övningar där studentgrupper applicerar teorier och modeller på problem i lokala företag. Specialiseringen i marknadsföring avslutas med att studenterna skriver ett examensarbete i marknadsföring om 30 hp. Det kan noteras att upplägget inte medger några val från studenternas sida då samtliga kurser är obligatoriska för inriktningen. Detta kan i någon mån kompenseras av att studenterna förväntas göra en utlandstermin och då kan komma att läsa andra kurser i marknadsföring

Upplägget av marknadsföringsinriktningen, sådan den presenterats i underlaget och vid platsbesöket, uppfyller kraven på fördjupning på avancerad nivå. Lärarkollegiet vid Karlstads universitet uppfyller kraven på såväl kompetens som kapacitet både avseende undervisning och uppsatshandledning inom inriktningen marknadsföring.

Service management

Ämnet service management är starkt förknippat med Karlstads universitet och den mångvetenskapliga forskning som bedrivs vid Centrum för Tjänsteforskning, CTF. Inriktningen i service management bygger både på forskningen vid CTF och på de företagsnära samarbeten som CTF upprätthåller.

De studenter som läser någon av de tre fördjupningsinriktningarna i företagsekonomi möter ämnena organisation, 6 hp, och organisation och ledarskap, 6 hp, under de två inledande åren. Där läggs grunden till fördjupning i service management det tredje året genom kursen service management and marketing, 15 hp. Vissa oklarheter kring denna kurs förtydligades under platsbesöket bland annat genom kursplan och litteraturlista där det tydligare framgick att managementinriktningen specifikt belyser innovation management, quality management och human resource management. Därefter läses en kurs i ledarskap och etik, 15 hp, tillsammans med marknadsföringsfördjupningen. Av dessa 15 hp utgörs hälften av affärsetik och hälften av ledarskap och personlighet. Kravet på ledarskap för företagsekonomer på grundläggande nivå i inriktningen service management anses därmed vara uppfyllt. Det fjärde året fortsätter fördjupningen mot service management med två kurser om vardera 7,5 hp. Kursen value creation through service, breddar och fördjupar managementinnehållet med ett

värdeskapande perspektiv. Litteraturen som ingår i denna kurs är delvis författad av forskare vid CTF. Den andra kursen, service innovation, breddar området service innovation ytterligare. Vid platsbesöket förtydligades den teoretiska fördjupningen och innehållet i kurserna. Kursplaner och kurslitteratur motiverades också vilket bringade klarhet kring progressionen och kopplingen mellan teoretiska perspektiv och praktiska moment.

Sammantaget uppfyller service managementinriktningen, som den presenteras i ansökan och preciserades vid platsbesöket, kraven på fördjupning på avancerad nivå. Lärarkompetensen och lärarkapaciteten för undervisning på både grundläggande och fördjupande nivå samt möjligheterna att handleda examensarbeten inom service management uppfyller väl kraven för denna inriktning.

Nationalekonomi

I enlighet med kraven för civilekonomexamen finns en obligatorisk grundläggande, kurs för alla studenter om 30 hp i nationalekonomi. Kursen består av tre delkurser, mikroekonomisk teori, makroekonomisk teori samt tillämpningskurs. Kurslitteraturen består huvudsakligen av läroböcker på grundläggande nivå så kallade ”principles”. De studenter som väljer att fördjupa sig i nationalekonomi läser fjärde terminen obligatoriska kurser i mikroekonomi och makroekonomi om vardera 7,5 hp på så kallad intermediate nivå. De väljer också två av kurserna miljö- och naturresursekonomi, arbetsmarknadens ekonomi, offentlig ekonomi och politik eller industriell organisation och konkurrensstrategi om vardera 7,5 hp. Under den femte terminen följer kurser i ekonometri och matematik för ekonomer om vardera 15 hp. Under den sjätte terminen läser studenterna kurser i portföljvalsteori och företagsvärdering om vardera 7,5 hp. På avancerad nivå väljer studenterna två av kurserna i internationell makroekonomi, tillämpad ekonometri eller beteendekonomi om vardera 7,5 hp. Inriktningen avslutas med ett examensarbete om 30 hp. Examensarbetet kan handla om finansiella marknader och företagsvärdering vilket innebär att inriktningen i nationalekonomi även kan vara en inriktning i finansiell ekonomi.

Inriktningens upplägg innebär att kraven på progression och fördjupning är väl uppfyllda. Även om kursen i beteendekonomi på avancerad nivå är en grundkurs är den avancerad genom att grundläggande antaganden i standardteorin diskuteras och ifrågasätts. Samtliga lärare är disputerade. Lärarkompetens och lärarkapacitet är tillräckliga för undervisning och handledning. Men kravet om minst en lärare med minst docentkompetens för att säkerställa den vetenskapliga nivån på avancerad nivå uppfylls utan marginal. Med endast en docentkompetent lärare blir fördjupningen i nationalekonomi mycket sårbar. Professor i nationalekonomi saknas vilket är anmärkningsvärt för ett universitet. Det förefaller som att tillfällig brist på lärarkapacitet i nationalekonomi, till exempel till följd av att lärare erhållit externa forskningsmedel och därmed utökad tid för forskning, avhjälpas med externa, tillfälliga, lärare. Inom företagsekonomi tycks det däremot vara så att antalet anställda lärare inkluderar en marginal för forskning med externa medel. Detta och avsaknaden av en professor ger intrycket att ämnet nationalekonomi är styvmoderligt behandlat på Karlstads universitet.

Sammantaget uppfyller inriktningen i nationalekonomi, som den presenteras i ansökan och preciserades vid platsbesöket, kraven på fördjupning på avancerad nivå. Lärarkompetensen och lärarkapaciteten för undervisning på både grundläggande och fördjupande nivå samt möjligheterna att handleda examensarbeten i nationalekonomi uppfyller också kraven för denna inriktning.

Övrigt

Intervjuer med studenterna bekräftar den bild som vi har fått av lärosätets dokumentation och genom intervjuer med lärare och ledning. Bedömargruppen kunde notera att universitetet har väl utvecklade faciliteter som bibliotek och studentcentrum samt ett omfattande utbyte av forskare och internationella studenter. Bedömargruppen kunde också konstatera att kurserna professional skills och advanced professional skills ligger som separata moment. Ett alternativt upplägg skulle kunna vara att integrera dessa kurser med andra kurser inom programmet eller med externa aktiviteter och därmed öka flexibiliteten.

Sammanfattande bedömning

Den föreslagna planen uppfyller nu kraven i Högskoleförordningens examensordning för civilekonom som de specificeras i Högskoleverkets rapport 2007:48 R ”Examensrättsprövning för civilekonom-examen”. Vi rekommenderar därför att Karlstads universitet beviljas rätt att utfärda civilekonom-examen.

31 mars 2011

Olof Arwidi

Harry Flam

Anna Nyberg

Johan Jansson